

Na osnovu člana 60. stav (1) tačka c) Zakona o visokom obrazovanju („Službene novine TK“, broj: 7/16,10/16, 5/17, 15/17, 15/19 i 9/20) i člana 52. stav (1) tačka c) Statuta JU Univerzitet u Tuzli broj: 03-730-1/17 od 03.02.2017. godine, broj: 03-593-1-1/20 od 30.01.2020. godine i broj: 03-6094-1/20 od 17.12.2020. godine, Senat Univerziteta u Tuzli na sjednici održanoj 12.04.2021. godine, donosi

ETIČKI KODEKS UNIVERZITETA U TUZLI

Član 1

(Predmet Etičkog kodeksa Univerziteta u Tuzli)

Ovim Etičkim kodeksom Univerziteta u Tuzli (u daljem tekstu: Etički kodeks) uređuju se etička načela u djelovanju Univerziteta u Tuzli i njegovih organizacionih i podorganizacionih jedinica, u naučnom radu, objavljivanju rezultata, odnosima među nastavnicima, saradnicima, administrativnom i tehničkom osoblju u naučnom, obrazovnom i svakom drugom procesu koji se obavlja u okviru Univerziteta u najširem smislu.

Član 2

(Osnovni pojmovi)

- 1) U ovom Etičkom kodeksu u upotrebi su pojmovi sa sljedećim značenjem:
  - a) „Univerzitet“ označava Univerzitet u Tuzli i sve njegove organizacione i podorganizacione jedinice;
  - b) „Univerzitetska zajednica“ i „članovi univerzitetske zajednice“ označava sve studente, naučnike, umjetnike, nastavnike, saradnike, administrativno-tehničko osoblje i sva druga lica nezavisno od vrste i trajanja njihovog pravnog odnosa temeljem kojeg zasnivaju prava i obaveze na Univerzitetu;
  - c) „Akademska zajednica“, „akademsko osoblje“ i „članovi akademske zajednice“ označava sva lica koja učestvuju u nastavnom procesu ili su angažovana u naučno-nastavnom, umjetničkom ili umjetničko-nastavnom radu na Univerzitetu i koja su izabrana u akademska i saradnička zvanja;
  - d) „Nastavnik“ označava svako lice iz reda akademskog osoblja sa nastavničkim zvanjem koje učestvuje u realizaciji nastavno-naučnog procesa na Univerzitetu, bez obzira na vrstu i trajanje pravnog odnosa temeljem kojeg učestvuje u nastavi;
  - e) „Saradnik“ označava svako lice iz reda akademskog osoblja sa saradničkim zvanjem koje učestvuje u realizaciji nastavno-naučnog procesa na Univerzitetu, bez obzira na vrstu i trajanje pravnog odnosa temeljem kojeg učestvuje u nastavi;
  - f) „Organizacione jedinice“ Univerziteta su fakulteti i Akademija dramskih umjetnosti, sa pripadajućim studijskim odsjecima, koji obavljaju nastavnu, umjetničko-nastavnu i naučno-nastavnu djelatnost u oblasti jedne ili više srodnih, međusobno povezanih, naučnih disciplina, kao i Studentski centar Univerziteta u Tuzli;
  - g) „Podorganizacione jedinice“ se uspostavljaju odlukom Senata Univerziteta za potrebe organizovanja naučno/umjetničko/nastave i naučno-istraživačke djelatnosti kao što su: instituti, centri, klinike, uredi, scena, Univerzitetska biblioteka, informacijski centri,

filmski, TV i audio studio, zavodi, laboratorije, radionice, vježbaonice, sportske dvorane, Centar za interdisciplinarnu i multidisciplinarnu studiju i Univerzitetski press centar.

- h) „Student“ je lice upisano na Univerzitet, koji studij pohađa redovno, vanredno, učenjem na daljinu ili kombinovanjem ova tri modela studiranja na način utvrđen Statutom;
  - i) „Studij (studiranje)“ je proces definisan nastavnim planom i programom u kojem student pohađa utvrđeni nastavni, naučno-nastavni ili umjetničko-nastavni program koji organizuje i provodi Univerzitet, a nakon čijeg uspješnog završetka student stiče pravo na akademsku titulu, odnosno određeno zvanje.
- 2) Pojmovi koji se koriste u ovom Etičkom kodeksu odnose se jednako na sve osobe, nezavisno od spolnog i rodnog identiteta.

TEMELJNA NAČELA

Član 3

(Načelo poštivanja ljudskih prava, integriteta i dostojanstva osobe)

- 1) Svakom članu univerzitetske zajednice Univerzitet treba osigurati uživanje ljudskih prava i temeljnih sloboda koja se ostvaruju unutar univerzitetske zajednice, te druga prava garantovana Ustavom, zakonima i ostalim važećim propisima Bosne i Hercegovine.
- 2) Svi članovi univerzitetske zajednice trebaju biti poštovani kao osobe, u skladu sa garantovanim pravima i slobodama, a koja proizlaze iz poštivanja njihovog života, integriteta i dostojanstva.

Član 4

(Pravo na privatnost)

Svakom članu univerzitetske zajednice, u skladu sa važećim pravnim propisima, osigurava se pravo na privatnost.

Član 5

(Načelo jednakosti i pravednosti)

- 1) Svi članovi univerzitetske zajednice dužni su ponašati se u skladu sa načelima jednakosti i pravednosti i to na način koji isključuje svaki oblik diskriminacije i/ili uznemiravanja.
- 2) Univerzitet je obavezan osigurati uslove za ostvarivanje načela jednakosti i pravednosti.
- 3) Svim članovima univerzitetske zajednice treba osigurati jednake uslove za ispunjavanje i ostvarivanje profesionalnih obaveza, iskazivanje intelektualnih sposobnosti i napredovanje.

Član 6
(Načelo autonomije)

- 1) Svi članovi univerzitetske zajednice imaju pravo autonomno djelovati na Univerzitetu, u granicama svoga statusa, u skladu sa ciljevima Univerziteta.
- 2) Svi članovi univerzitetske zajednice, u skladu sa ličnim kompetencijama, mogućnostima i planovima, u mjeri u kojoj se ne narušavaju prava drugih osoba, imaju pravo na nesmetan profesionalni razvoj i usavršavanje.
- 3) Univerzitet je dužan nastojati da se za ostvarenje ovih prava osiguraju optimalni uslovi.
- 4) Svi članovi univerzitetske zajednice imaju obaveze i odgovornosti prema drugima u smislu poštenog, iskrenog i nepristrasnog ponašanja i prihvatanja kriterija izvrsnosti u svim domenama radi ostvarivanja zajedničkog dobra Univerziteta u cjelini.

Član 7
(Transparentnost)

- 1) Univerzitet podupire i promovira transparentnost u djelovanju i propisima kao jednu od temeljnih vrijednosti univerzitetske zajednice.
- 2) Sva pravila i propisi za koje Univerzitet ima ingerencije, a kojima se definiraju prava i obaveze članova univerzitetske zajednice trebaju biti precizna, jasna, nedvosmislena i javno dostupna.
- 3) Članovi univerzitetske zajednice trebaju uvažavati vrijednost transparentnosti i dostupnosti kriterija i postupaka evaluacije ispunjavanja profesionalnih obaveza (ispiti, upisi, profesionalno napredovanje i sl.).
- 4) Članovi univerzitetske zajednice, koji kroz svoj rad na Univerzitetu dolaze u dodir ili raspoložu sa podacima koji imaju status povjerljivosti, trebaju štiti tajnost tih podataka.
- 5) Otkrivanje podataka sa statusom povjerljivosti drugim članovima univerzitetske zajednice ili bilo kojoj drugoj strani, osim u slučaju ako postoji neka profesionalna ili zakonska obaveza da se takve informacije objave, predstavlja kršenje etičkih normi.

Član 8
(Kontinuirano usavršavanje)

- 1) Pravo i obaveza svih članova univerzitetske zajednice je da se kontinuirano usavršavaju i unapređuju kvalitetu i nivo vlastitog znanja i stručnosti unutar izabranog naučno-nastavnog, odnosno umjetničko-nastavnog područja.
- 2) Članovi univerzitetske zajednice planiraju, provode i izvještavaju o svojim naučnim istraživanjima i nastavnim djelatnostima u skladu sa prihvaćenim načelima i standardima naučne i nastavne kompetentnosti, poštujući pravila o navođenju afilijacija Univerziteta i ustanove kojoj pripadaju.

Član 9
(Javni istupi)

- 1) Javni istup je svako javno, formalno ili neformalno, verbalno ili neverbalno izlaganje poruke zajednici (publici).
- 2) Javnim istupima se smatraju izlaganja na sjednicama, javnim skupovima, te istupanja u svim vrstama medija.
- 3) Obzirom na svoju društvenu odgovornost i ulogu u društvenoj zajednici, Univerzitet kao visokoškolska obrazovna i naučna ustanova u potpunosti podržava pravo svih članova univerzitetske zajednice na javno istupanje i slobodu izražavanja, kao i druge oblike djelovanja na dobrobit društvene zajednice.
- 4) Javno istupanje bilo kojeg člana univerzitetske zajednice ne može biti zabranjivano, ograničavano, niti uslovljeno bilo čime od strane članova univerzitetske zajednice, osim u slučajevima predviđenim važećim pravnim propisima.
- 5) Član univerzitetske zajednice pri javnom istupanju iznose svoje stavove kao lične, a ne institucijske, osim u slučaju posebnog ovlaštenja.
- 6) Članovi univerzitetske zajednice koji su ovlašteni javno istupati u ime i za račun Univerziteta prilikom istupa dužni su jasno i nedvosmisleno istaknuti da izlažu stajališta Univerziteta.
- 7) Dovođenje javnosti u zabludu tokom javnih istupanja, predstavljanjem ličnog stava ili mišljenja kao službenog mišljenja Univerziteta ili univerzitetske zajednice s ciljem sticanja lične koristi, neprihvatljivo je i predstavlja kršenje etičkih normi.
- 8) Svi članovi univerzitetske zajednice, bez obzira da li istupaju u svoje lično ime ili su ovlašteni javno istupati u ime Univerziteta, dužni su promovisati humanistička načela, ugled struke i univerzitetske zajednice.
- 9) Prilikom javnog istupanja od članova univerzitetske zajednice se očekuje da postupaju u skladu s najvišim etičkim, moralnim i profesionalnim standardima, načelima i normama, te ne smiju neargumentirano svjesno diskreditirati institucije i pojedince.
- 10) Postupanje normirano prethodnim stavom ne ograničava akademske slobode univerzitetske zajednice, nego promoviše argumentiranu kritiku i mijenjanje pravila u cilju unaprjeđivanja temeljnih akademskih sloboda i principa.

Član 10

(Kolegijalnost)

Kolegijalni odnosi među pripadnicima univerzitetske zajednice zasnivaju se na razumijevanju, međusobnom uvažavanju, kulturi komunikacije, poštivanju ljudskog i profesionalnog dostojanstva, vodeći računa o zajedničkim vrijednostima prihvaćenim i promoviranim od strane Univerziteta.

Član 11

(Načelo poštivanja zakona i pravnih postupaka)

- 1) Svi članovi univerzitetske zajednice u obavezi su poštovati sve pravne propise i pravne postupke koji se tiču njihovih zadataka i poslova kao članova univerzitetske zajednice.
- 2) Univerzitet ima zadaću osigurati uslove neophodne kako bi se svi članovi univerzitetske zajednice upoznali sa relevantnim važećim pravnim propisima kojima se normiraju njihova prava i obaveze.
- 3) U svim postupcima, koji se odnose na ostvarenja načela i pravila iz Kodeksa ili u vezi s njima, članovima univerzitetske zajednice o čijim je pravima i interesima pitanje, treba omogućiti sudjelovanje u postupku, pravo da se izjasne o relevantnim navodima

i iznesu svoje argumente, te im osigurati ravnopravan položaj u postupku u odnosu prema drugim sudionicima koji se nalaze u istom ili sličnom položaju.

- 4) U svakom konkretnom slučaju u kojem postoji neslaganje pri tumačenju i primjeni načela Etičkog kodeksa, članovi univerzitetske zajednice u obavezi su nastojati da sporna pitanja riješe unutar sredine u kojoj je i došlo do povrede načela.
- 5) Nadležna tijela Univerziteta dužna su pravovremeno djelovati radi prevencije i suzbijanja kršenja i povreda Etičkog kodeksa.
- 6) U tu svrhu ona trebaju pokretati postupke i poduzimati druge radnje u granicama svoje nadležnosti, te istražiti sve prijave u kojima se iznosi sumnja u etičnost ponašanja članova univerzitetske zajednice.

Član 12

(Odnos prema univerzitetskoj zajednici)

- 1) Članovi univerzitetske zajednice u svome profesionalnom djelovanju pri zasnivanju i ispunjavanju ugovorenih nastavnih, naučno-istraživačkih, umjetničkih i drugih obaveza su dužni doprinosti ostvarivanju vizije, misije i ciljeva Univerziteta.
- 2) Pri ispunjavanju zadatka uvedenog u prethodnom stavu, članovi univerzitetske zajednice djeluju u skladu sa akademskim slobodama, čuvaju integritet i dostojanstvo univerzitetske zajednice, te rade po svom najboljem znanju, savjesno, pošteno, kulturno i posvećeno pridržavajući se etičkih načela i vrijednosti.
- 3) Namjerno ometanje djelatnosti koje provodi ili podstiče Univerzitet radi ostvarivanja zadataka koji su utvrđeni u otvorenoj, slobodnoj i argumentiranoj raspravi, kao i bilo koja vrsta djelovanja (lobiranje, zloupotreba položaja i/ili autoriteta i sl.) s ciljem omogućavanje povlaštene pozicije pojedincu ili skupini, a na štetu profesionalnih kriterija, predstavlja kršenje etičkih načela.
- 4) Članovi univerzitetske zajednice dužni su savjesno se odnositi prema imovini Univerziteta.
- 5) Svako onemogućavanje ili otežavanje korištenja imovine Univerziteta ostalim članovima univerzitetske zajednice, kao i svaka neovlaštena upotreba imovine ili pogodnosti sa cilju pribavljanja lične imovinske i materijalne koristi predstavlja kršenje etičkih načela.
- 6) Podsticanje drugih članova univerzitetske zajednice na nepoštivanje opštih i pojedinačnih univerzitetskih akata koji imaju za cilj ostvarenje opšeprihvaćenih zadataka Univerziteta predstavlja kršenje etičkih načela.
- 7) Ukoliko član univerzitetske zajednice ima angažman van matične institucije, karakter i obim preuzetih obaveza mora biti usklađen sa radom i interesima matične institucije i univerzitetske zajednice, poštujući pri tome propise i odluke matične institucije koje se odnose na sukob interesa.
- 8) Bilo koji oblik protekcionizma, lobiranja, ucjene i pritisaka, mito i korupcija kao i svi drugi oblici nečasnog uticanja na kršenje i devalviranje stručnih kriterija i standarda u obavljanju poslova dovode do narušavanja ugleda Univerziteta i predstavljaju najgrublju povredu pravila Etičkog kodeksa.
- 9) Neovlašteno korištenje imena ili logotipa Univerziteta za privatne svrhe sa ciljem stvaranja utiska univerzitetskog autoriteta, smatra se kršenjem etičkih načela.
- 10) Od svih članova univerzitetske zajednice očekuje se ponašanje u skladu sa profesionalnim, etičkim i moralnim normama, kao i opšte prihvaćenim civilizacijskim vrijednostima, te poštivanje dobrih akademskih običaja u pogledu oblačenja kako svojim izgledom ne bi narušili ugled Univerziteta.

- 11) Svako nedolično ponašanje u univerzitetskom prostoru i narušavanje izgleda prostora nedopušteno je i smatra se kršenjem načela Etičkog kodeksa.

Član 13 (Diskriminacija)

- 1) U skladu s načelima sadržanim u prethodnim članovima Etičkog kodeksa, nedopustivo je svako različito postupanje uključujući svako isključivanje, ograničavanje ili davanje prednosti utemeljeno na stvarnim ili pretpostavljenim osnovama prema bilo kojem licu ili grupi lica i onima koji su s njima u rodbinskoj ili drugoj vezi na osnovu njihove rase, boje kože, jezika, vjere, etničke pripadnosti, invaliditeta, starosne dobi, nacionalnog ili socijalnog porijekla, veze s nacionalnom manjinom, političkog ili drugog uvjerenja, imovnog stanja, članstva u sindikatu ili drugom udruženju, obrazovanju, društvenom položaju i spolu, seksualnoj orijentaciji, rodnom identitetu, spolnim karakteristikama, kao i svaka druga okolnost koja ima za svrhu ili posljedicu da bilo kojem licu onemogući ili ugrozi priznavanje, uživanje ili ostvarivanje, na ravnopravnoj osnovi, garantovanih prava i sloboda.
- 2) Isključivi kriteriji vrednovanja i napredovanja unutar univerzitetske zajednice moraju biti stručnost, sposobnost i profesionalne zasluge, te osposobljenost i rezultati u obavljanju određene vrste djelatnosti, poslova i dodijeljenih zadataka.

Član 14 (Uznemiravanje)

- 1) Zabranjena je svaka vrsta uznemiravanja između članova univerzitetske zajednice.
- 2) Uznemiravanjem se smatra svako neprimjereno ponašanje prema drugoj osobi kojem je cilj ili koje stvarno znači povredu ličnog dostojanstva, koje ometa obavljanje radnih zadataka ili smanjuje kvalitetu života osobe na koje je neprimjereno ponašanje usmjereno.
- 3) Uznemiravanjem se naročito smatra svaki čin, pojedinačan ili ponavljan, verbalni, neverbalni ili fizički, koji stvara ili pridonosi stvaranju neugodnih i neprijateljskih radnih i obrazovnih okolnosti ili koji drugu osobu zastrašuje, vrijeđa ili ponižava.
- 4) Neprihvatljivo je svako spolno uznemiravanje. Spolno uznemiravanje je specifičan oblik uznemiravanja koje je okarakterizirano izostankom pristanka ili odbijanjem druge strane, a uključuje ponavljano, a neželjeno, upućivanje verbalnih i fizičkih prijedloga spolne naravi jedne osobe drugoj osobi, fizičko napastovanje, ponavljano neželjeno iznošenje šala i opaski neprimjerenog i aludirajućeg sadržaja, uključujući referiranje na spol i spolnu orijentaciju, izlaganje i prikazivanje spolno uvredljivog i uznemiravajućeg materijala, te zahtijevanje seksualnih usluga u zamjenu za određeno činjenje ili propuštanje tog činjenja s pozicije autoriteta.
- 5) Uobičajena komunikacija, dobronamjerne šale i kritika između članova univerzitetske zajednice koji počivaju na pristanku i uzajamnom poštovanju smatraju se područjem privatnosti, te nisu sami po sebi kršenje Etičkog kodeksa.
- 6) Poštujući načela sadržana u Etičkom kodeksu, svaka osoba ima pravo prijaviti uznemiravanje koje je počinio član univerzitetske zajednice.

- 7) Na osobu koja je odbijanjem reagovala na akt uznemiravanja, te takvu vrstu nedoličnog ponašanja prijavila, ne smije se vršiti nikakav pritisak, niti se smije izlagati javnoj osudi.

Član 15 (Predrasude)

- 1) Svi članovi univerzitetske zajednice trebaju biti objektivni i ne smiju dopustiti da predrasude bilo koje vrste utiču na njihovu objektivnost u akademskim, istraživačkim, administrativnim, poslovnim i upravljačkim djelatnostima.
- 2) Ocjenjivanje djelatnosti i profesionalne kompetencije bilo kojega člana univerzitetske zajednice ne smije se zasnivati na kriterijima koji nisu neposredno relevantni za obavljanu djelatnost ili profesionalne obveze.

Član 16 (Zloupotreba)

- 1) Članovi univerzitetske zajednice ne smiju zloupotrebljavati svoj status i autoritet, te ne smiju dozvoliti da pojedinačni interesi, kao i međusobni odnosi dovedu do situacija koje mogu uticati na mogućnost objektivnog rasuđivanja, te etičko i profesionalno izvršavanje radnih obaveza.
- 2) Svako aktivno ili pasivno ponašanje na radu ili u vezi sa radom prema uposlenim članovima univerzitetske zajednice, koje se ponavlja, a koje ima za cilj ili predstavlja povredu dostojanstva, ugleda, ličnog i profesionalnog integriteta, koje izaziva strah ili stvara neprijateljsko, ponižavajuće ili uvredljivo okruženje, pogoršava uslove rada ili dovodi do toga da se uposleni izolira ili navede da na sopstvenu inicijativu otkáže ugovor o radu ili drugi ugovor, kao i podsticanje ili navođenje drugih na takva ponašanja u suprotnosti je sa etičkim normama i načelima predstavlja grubo kršenje Etičkog kodeksa.

Član 17 (Sukob interesa)

- 1) Članovi univerzitetske zajednice trebaju izbjegavati sukob interesa, u smislu razdvajanja vanuniverzitetskih aktivnosti koje mogu uključivati finansijske ili druge interese, kako istim ne bi doveli u pitanje integritet i objektivnost članova univerzitetske zajednice ili bili u sukobu s profesionalnim obvezama uposlenika Univerziteta.
- 2) Pri obavljanju vanuniverzitetskih aktivnosti članovi univerzitetske zajednice dužni su pridržavati se zakonskih odredbi i odredbi opštih i pojedinačnih akata Univerziteta kojima su regulirana njihova prava i obaveze.
- 3) Svaki oblik nepotizma, kao i svaka druga forma neutemeljenog preferiranja srodnika i poznanika člana univerzitetske zajednice kojim se data lica stavljaju u povoljniji položaj u odnosu na druge osobe koje raspolažu jednakim ili boljim kompetencijama, nedopustivo je i predstavlja kršenje načela etičkog ponašanja.

Član 18

(Primanje darova)

- 1) Članovi univerzitetske zajednice ne smiju tražiti niti primati darove, te podsticati na darivanje, bilo lično bilo za drugu osobu, ukoliko postoji realna pretpostavka da će navedeni čin, posredno ili neposredno, uticati na njihovu objektivnost prilikom ispunjavanja profesionalnih obaveza.
- 2) Uposlenici Univerziteta su dužni odlučno braniti čast svog poziva i odbiti svaki pokušaj podmićivanja, uključujući i njegove prikrivene oblike.
- 3) Obaveza svakog člana univerzitetske zajednice je da odgovornim djelovanjem prevenira svakovid korupcije.

Član 19

(Ograničenje prava)

Uživanje garantovanih prava i sloboda, članovima univerzitetske zajednice moguće je ograničiti samo i isključivo radi zaštite drugih članova univerzitetske zajednice, kao i u situacijama kada je to neophodno radi ostvarenja opšteg cilja, na način i u obimu predviđenom važećim ustavnim i zakonskim normama.

PROFESIONALNA PRAVA I ODGOVORNOSTI AKADEMSKOG OSOBLJA

Član 20

(Pravo na akademsku slobodu)

- 1) Univerzitet priznaje i baštini akademsku slobodu kao temeljni uslov i oznaku u procesu izučavanja, naučnog istraživanja, umjetničkog stvaralaštva i stipendiranja.
- 2) Članovi akademske zajednice u svojim istraživanjima trebaju se voditi idejom slobode naučnog i umjetničkog stvaralaštva, te izvršavati svoje običajno i tradicionalno pravo ispitivanja i kritiziranja društvenih vrijednosti i struktura u duhu objektivnog, poštenog i odgovornog traganja za istinom, te sticanja i diseminacije znanja.
- 3) Univerzitet treba zaštititi sve članove akademske zajednice od svakog pokušaja smanjenja, uskraćivanja i ograničavanja te slobode.
- 4) Univerzitet podstiče slobodu mišljenja i izražavanja kao temeljnu vrijednost akademske zajednice u svim aspektima univerzitetskog rada i života.

Član 21

(Načelo profesionalnosti)

- 1) Članovi akademske zajednice trebaju odgovorno, savjesno, profesionalno i etički besprijekorno ispunjavati sve obaveze prema studentima, kolegama i ostalim zaposlenicima na Univerzitetu.
- 2) U svom djelovanju članovi akademske zajednice poštuju i pridržavaju se načela objektivnosti, nepristranosti, razboritosti, korektnosti, dijaloga i tolerancije.

- 3) Obaveza članova akademske zajednice je poštivanje kriterija stručnosti i odličnosti te, u skladu s tim, stalno stručno usavršavanje unutar izabranog profesionalnog područja predstavlja imperativ, uvažavajući i utemeljujući svoje profesionalne i etičke procjene na dostupnim činjenicama, isključujući predrasude bilo koje vrste.
- 4) Članovi akademske zajednice trebaju održavati i podsticati saradnju u profesionalnim odnosima, vodeći računa o optimalnoj upotrebi univerzitetskih resursa i sa težnjom za povećanjem doprinosa nauci i Univerzitetu.
- 5) Od svih članova akademske zajednice očekuje se djelovanje u duhu zajedničkih ciljeva, te sudjelovanje u vanuniverzitetskim djelatnostima koje neće biti u sukobu s njihovim profesionalnim obavezama na Univerzitetu, organizacionim i podorganizacionim jedinicama, niti na bilo koji način šteti ugledu Univerziteta.

Član 22

(Naučno poštenje)

- 1) Članovi akademske zajednice koji učestvuju u realizaciji nastavnih, naučno-istraživačkih i umjetničkih aktivnosti, smatraju se osposobljenim za realizaciju navedenih aktivnosti sve dok se ne dokaže suprotno.
- 2) Rezultati naučno-istraživačkih i umjetničkih aktivnosti se prikupljaju i uređuju u skladu s etičkim standardima naučne prakse, uz poštovanje odgovarajućih tehničkih standarda, propisa i normi.
- 3) Sva obrada podataka proizašla iz realizacija naučno-istraživačkih i umjetničkih aktivnosti se smatra realiziranom u skladu sa naučno-istraživačkom metodologijom sve dok se ne dokaže suprotno.

Član 23

(Izmišljanje, krivotvorenje, plagiranje, autoplaging, zloupotreba autorstva, izmišljanje i prepravljavanje preporuka)

- 1) Izmišljanje (fabrikacija) podataka/rezultata je, u smislu svakog namjerno predstavljanog, proširenog i objavljenog rezultata naučno-istraživačkog rada koji u stvarnosti nije proveden, neprihvatljiva u naučno-istraživačkom i umjetničkom radu i predstavlja kršenje etičkih normi.
- 2) Krivotvorenje (falsificiranje), u smislu svakog djelovanja kojim se suprotno načelima naučnog poštenja manipulira objektom, opremom ili postupkom istraživanja sa svrhom da se namjerno podese, zloupotrijebe, mijenjaju, naknadno manipuliraju, neutemeljeno ispuste iz analiza ili neargumentirano i tendenciozno protumače rezultati naučnog istraživanja, neprihvatljivo je u naučno-istraživačkom i umjetničkom radu i predstavlja kršenje etičkih normi.
- 3) Plagiranje, u smislu iskorištavanja tuđih radova i/ili rezultata istraživanja bez navođenja autora, navođenje tuđeg rada kao svog, nedovoljna jasnoća u diferenciranju vlastitog rada od tuđeg, kao i preuzimanja zamisli i ideja drugih autora i prikazivanje kao svojih ili novih, smatra se povredom Etičkog kodeksa i neprihvatljivo je u naučno-istraživačkom i umjetničkom radu.
- 4) Autoplaging, u smislu ponovnog objavljivanje vlastitog ranije publikovanog ili za drugu svrhu iskorištenog rada kao novog i originalnog, predstavlja kršenje načela Etičkog kodeksa.

- 5) Zloupotreba autorstva, u smislu nezasluzenog, pripisanog, podmetnutog, prisvojenog, namjerno izostavljenog, kao i namjerno krivo ili pristrano citirane literature, neprihvatljiva je u naučno-istraživačkom i umjetničkom radu.
- 6) Izmišljanje i prepravljavanje preporuka kao i netačno i tendenciozno prikazivanje akademskih dostignuća nije dopušteno i predstavlja kršenje načela etičkog ponašanja.
- 7) Dok se ne dokaže suprotno, za sve seprezentirane i objavljene rezultate naučno-istraživačkog i umjetničkog rada smatra da odgovaraju provedenim istraživanjima.

Član 24

(Etičnost u naučno-istraživačkom radu)

- 1) Naučno-istraživačke aktivnosti članova univerzitetske zajednice ne smiju ugroziti povjerenje koje šira zajednica ima u Univerzitet i njegove članove, njihovu nepristranost, vjerodostojnost rezultata njihovog rada.
- 2) Naučno-istraživačke aktivnosti članova univerzitetske zajednicetrebaju dodatno unaprijediti i ojačati ukazano povjerenje i status Univerziteta unutar zajednice u kojoj djeluje.

Član 25

(Etičnost u nastavnom radu)

- 1) Periodična edukacija o načelima, vrijednostima, te etičkim standardima i normativima članova akademske zajednice predstavlja obavezu i odgovornost Univerziteta.
- 2) Članovi akademske zajednice dužni su svoj odnos prema studentima temeljiti napravednosti, poštovanju, nepristranosti, otvorenosti, povjerenju i poštivanju privatnosti i dostojanstva, vodeći računa da studenti uživaju pune ljudske, akademske i intelektualne slobode kao i svi drugi pripadnici univerzitetske zajednice.
- 3) U cilju intelektualnog razvoja studenata i djelotvornog postizanja ciljeva nastavnog procesa, angažirani članovi akademske zajednice, trebaju osigurati visoki stepen prenošenja i usvajanja naučnih spoznaja i vještina iz predmeta za koji su odgovorni, uz poštivanje i poticanje slobodne razmjene mišljenja, objektivne rasprave o izučavanoj problematici, vodeći računa o korektnosti komunikacije sa studentima.
- 4) Akademske osoblje dužno je osigurati transparentan, javan, objektivan, pravovremen, pouzdan i ujednačen sistem vrednovanja rezultata rada i provjere znanja studenata u skladu sa važećim studijskim programom.
- 5) Isključivi kriteriji vrednovanja rezultata rada i provjere znanja su: iskazano znanje, razumijevanje i uloženi trud studenta. Postavljanje uslova za pristupanje ispitu (predispitne obaveze) kao i sadržaj ispita se mora utvrđivati na način koji je predviđen važećim studijskim programom.
- 6) Bilo koji vid uslovljavanja ispunjavanja nastavnih obaveza, vrednovanja rezultata rada i provjere znanja studenata koji nije sadržan u odredbama studijskog programa, a osobito onaj koji bi predstavljao ostvarivanje lične materijalne dobiti ili druge koristi članu univerzitetske zajednice ili trećem licu (npr. kupovina određene literature ili drugih nastavnih pomagala, neprimjerene ponude, materijalne i druge ucjene) smatra se neetičkim ponašanjem.
- 7) Akademske osoblje dužno je da se dosljedno suprotstavlja bilo kojem obliku intervencija u vezi sa ispitama, bez obzira od koga potiču i čime se opravdavaju.
- 8) Korištenje, podsticanje na korištenje, pomaganje ili toleriranje upotrebe nedozvoljenih tehničkih i drugih sredstava, postupka i pomagala prilikom ispunjavanja predispitnih i

ispitnih obaveza, kao i drugih vidova obmanjivanja, a koje za cilj ima utjecaj na korektnost ocjenjivanja pri vrjednovanju rada i rezultata neprihvatljivo je i predstavlja kršenje principa sadržanih u Etičkom kodeksu.

- 9) U slučaju međusobnih razmirica, sukoba interesa uslijed rodbinskih ili drugih bliskih odnosa sa studentima, neophodno je osigurati nepristranost u akademskom okruženju prema takvom studentu, te osigurati mehanizme za ostvarivanje ispravnih i korektnih odnosa.
- 10) Zbog odgovornosti prema budućim naučnim generacijama, članovi akademske zajednice trebaju kvalitetno i savjesno obavljati dužnosti mentorisanja.
- 11) Ukoliko pri realizaciji nastavnih aktivnosti (nastava ili praksa) učestvuju maloljetna lica, kao i lica kojima je oduzeta ili ograničena poslovna sposobnost, s njima treba postupati uz uvažavanje svim mjerodavnih standarda i propisa.
- 12) Članovi univerzitetske zajednice, koji kroz svoj rad na Univerzitetu dolaze u dodir ili raspolažu sa povjerljivim podacima koje dobiju od studenata, trebaju štititi tajnost tih podataka.

Član 26

(Korištenje ljudi i životinja u nastavnom, naučno-istraživačkom i umjetničkom radu)

- 1) Aktivnosti koje pri realizaciji nastavnog, naučno-istraživačkog i umjetničkog rada mogu rezultirati nepotrebnim i neprihvatljivim rizikom ili dovesti do psihičkog i fizičkog povređivanja ljudi, povreda životinja ili ugrožavanja okoline, a koje je bilo moguće izbjeći, kao i podržavanje, podsticanje na činjenje, te neprijavlivanje takvih aktivnosti koje provode drugi članovi univerzitetske zajednice, neprihvatljivo je i predstavlja kršenje etičkih normi.
- 2) U nastavnom, naučno-istraživačkom i umjetničkom radu neophodno se pridržavati odgovarajućih međunarodnih i nacionalnih propisa o zaštiti ispitanika, što podrazumijeva primjenu načela svjesnog i informiranog pristanka ispitanika (na osnovu odgovarajuće obaviještenosti i upoznatosti ispitanika) obezbjeđujući sve neophodne uslove da se osiguraju: povjerljivost, tajnost i anonimnost podataka o ispitanicima.
- 3) Prava i dostojanstvo svih onih koji sudjeluju u nastavnom, naučno-istraživačkom i umjetničkom radu, bilo kao ispitanici ili kao sudionici, treba zaštititi na odgovarajući i primjeren način.
- 4) Odstupanje od načela informiranog pristanka ispitanika dopušteno je isključivo ako je to u skladu sa zakonom, te kao takvo regulirano unutar etičkog i profesionalnoga kodeksa pojedine struke, pri čemu se takvim slučajevima zahtijeva dodatni stručni nadzor aktivnosti koje se provode.
- 5) Ukoliko se pri realizaciji bilo koje vrste nastavnih, naučno-istraživačkih i umjetničkih aktivnosti koriste životinje sa istim se mora postupati u skladu s mjerodavnim etičkim i stručnim standardima i zakonskim normama.

Član 27

(Zaštita okoline)

Pri realizaciji nastavnih, naučno-istraživačkih i umjetničkih aktivnosti neophodno je pridržavati se najviših ekoloških normi uz detaljan opis utjecaja na okolinu, kao i načina zbrinjavanja toksičnog i drugog otpada nastalog tokom realizacije spomenutih aktivnosti, vodeći se važećim međunarodnim i nacionalnim propisima.

Član 28

(Profesionalno napredovanje)

- 1) Članovi akademske zajednice imaju pravo na jednake uslove za napredovanje utemeljene na ispunjavanju profesionalnih obaveza i kompetencija čija procjena treba biti objektivna, nepristrana i utemeljena na definiranim i transparentnim kriterijima.
- 2) Prilikom vršenja procjene o uslovima napredovanja drugih članova akademske zajednice iste se trebaju temeljiti isključivo na relevantnim kriterijima za obavljanu djelatnost ili profesionalne obaveze, odnosno na pokazanoj stručnosti, talentu, profesionalnim zaslugama i rezultatima u obavljanju propisanih radnih zadataka.
- 3) Potpisivanje izvještaja za profesionalno napredovanje mimo utvrđenih kriterija zbog nezamjeranja, prijateljstva, protuusluge, sticanja materijalne ili neke druge koristi je neprihvatljivo i smatra se kršenjem etičkih normi.
- 4) Profesionalna odgovornost i obaveza akademskog osoblja je briga o pomlađivanju akademske i univerzitetske zajednice, te poticanje napredovanja i osamostaljivanja mlađih članova zajednice.

Član 29

(Kolegijalnost akademskog osoblja)

- 1) U međusobnoj komunikaciji akademskog osoblja, u javnome djelovanju, te naučnim radovima, neophodno je njegovati i prakticirati kulturu argumentiranog dijaloga.
- 2) Uzdržavanje od kritike i laudativni pristup radovima drugih zbog ličnih interesa ili ignorisanje tuđih radova zbog profesionalne ili lične netrpeljivosti se smatra kršenjem etičkih načela.
- 3) Akademsko osoblje ima obavezu da poštuje i brani stvaralačku slobodu kolega, kao i da ukaže na eventualno neetično ponašanje kolega kojim se krše odredbe Etičkog kodeksa.

Član 30

(Zaštita intelektualnog vlasništva i autorskih prava)

- 1) Kršenje vrijednosti i normi zaštite intelektualnog vlasništva i autorskih prava od strane članova univerzitetske zajednice predstavlja kršenje etičkih normi.
- 2) Zaštita intelektualnog vlasništva i autorskih prava rezultata naučno-istraživačkih i umjetničkih aktivnosti članova akademske zajednice zadatak je Univerziteta.
- 3) Članovi univerzitetske zajednice preuzimaju sve neophodne mjere u cilju unaprjeđivanja i promovisanja poštivanja mjera zaštite intelektualnog vlasništva i autorskih prava.
- 4) Autori i koautori pri realizaciji nastavnih, naučno-istraživačkih i umjetničkih aktivnosti, a na koje se odnose koncepti zaštite intelektualnog vlasništva i autorskih prava pri realizaciji istih dužni su se pridržavati sljedećih načela:
  - autor i koautor brane proizašli intelektualni sadržaj;
  - od članova akademske zajednice se očekuje da kao autore navode samo one učesnike su doprinijeli nastajanju intelektualnog sadržaja, dok svaki drugi angažman koji ne predstavlja autorstvo je potrebno spomenuti na odgovarajući način;
  - svaki pripadnik akademske zajednice ima pravo pristupa informacijama i upotrebi javno finansirane opreme i materijala, uvažavajući odgovarajuće propise i norme;

- neprihvatljivo je onemogućavati rad drugih namjernim oštećivanjem ili uništavanjem materijala, opreme ili podataka;
- mentorski odnos mora počivati na međusobnom uvažavanju i poštivanju prava intelektualnog vlasništva i drugih prava ostvarenih tokom naučno-istraživačkog i umjetničkog rada u okviru tog odnosa, bez iskorištavanja nadređenosti mentorskog položaja.

PRIJELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

Član 31

Izmjene i dopune ovog Etičkog kodeksa vrše se na način i u postupku koji važi za njegovo donošenje.

Član 32

Stupanjem na snagu ovog Etičkog kodeksa prestaje da važi Kodeks nastavničke etike Univerziteta u Tuzli broj: 03-38-535/01 od 12.02.2001. godine.

Član 33

Ovaj Etički kodeks stupa na snagu narednog dana od dana objavljivanja na oglasnoj ploči i WEB stranici Univerziteta u Tuzli.

Broj: 03-1782-1-3/21
Tuzla, 12.04.2021. godine

**PREDSJEDAVAJUĆI SENATA
PO OVLAŠTENJU**

Dr. sci. Amir Karić, vanr. prof.

Amir Karić